

16+

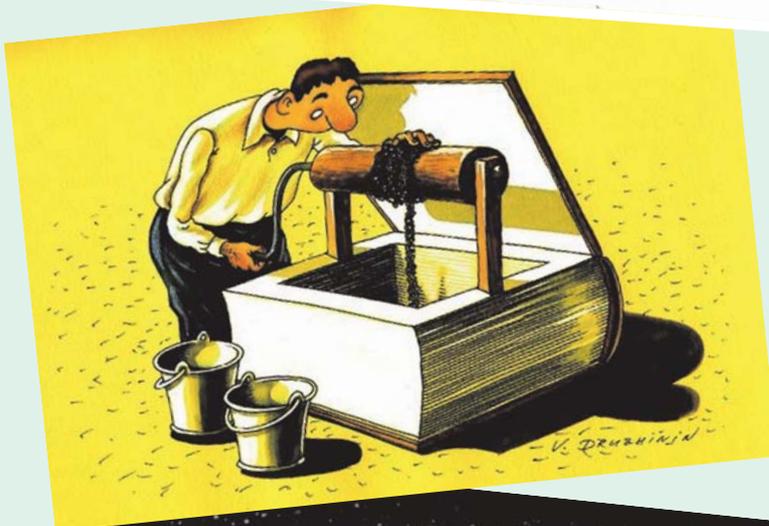
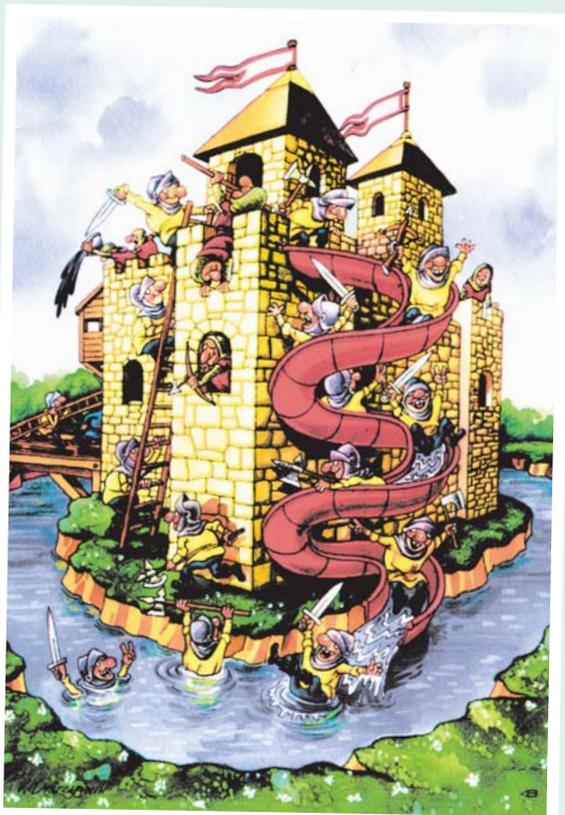
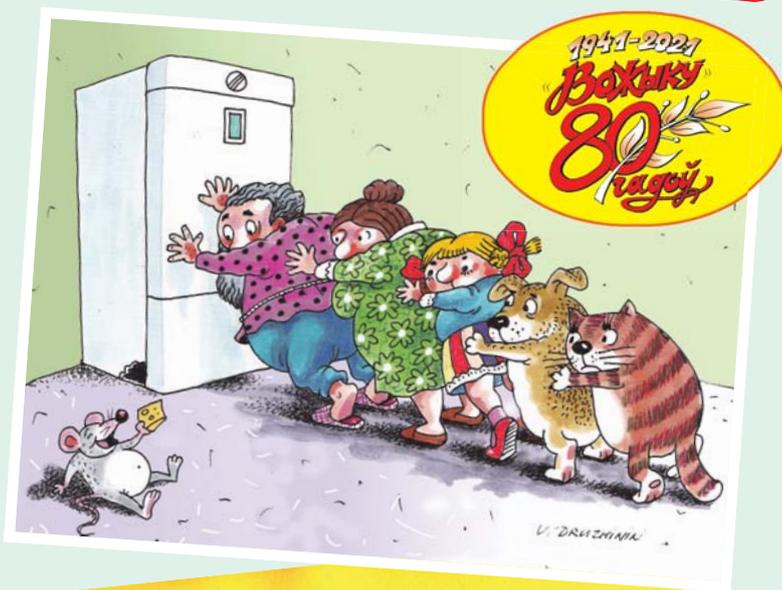

ВОЖОК

ISSN 0132-5957

Часопис сатыры і гумару

2 • 2021
ЛЮТЫ

23 лютага вядомаму расійскаму
мастаку-карыкатурысту
Валянціну ДРУЖЫНІНУ – 70 гадоў.
Віншуем нашага сябра і калегу!

МІМХОДЗЬ
 Калі хочаш выйсці ў людзі,
 будзь чалавекам. Л. Няфедзьёў.
 «Вожык», № 18, 1985 г.

АБ'ЭВЫ ВОЖЫКА

ВІНШУЕМ З ВЯСНОВЫМ ДОЖДЖЫКАМ

АМАТАРАЎ ДУША, ЯКІЯ ХАЦЕЛІ Б ПРЫНЯЦЬ ЯГО
 У НАС ПАСЛЯ РАМОНТУ ЛАЗНІ.

**КАЛІ ЛАСКА,
 ЗАХОДЗЬЦЕ
 ДА НАС**

ПАСЛЯ
 ДОЖДЖЫКУ У ЧАЦВЕР...

Адміністрацыя лазні
 у Нова-Барысаве.

ПРЫМАЕМ АД НАСЕЛЬНІЦТВА

ЧАРАПАХ, УЛІТАК і да іх падобных!
 У нас яны **БУДУЦЬ ВЫКАРЫСТАНЫ**
 ДЛЯ ДАСТАЎКІ ТЭЛЕГРАМ.

Выпыт паказаў, што гэта больш надзейна, бо тэлеграму за № 100,
 пасланую з 4-га аддзялення сувязі г. Жодзіна, якую трэба было
 ўручыць 7-га сакавіка, мы ўручылі толькі 10-га, хоць адлегласць ад
 нашага паштовага аддзялення да адраса каля 200 метраў.

Паштавікі п/а Застарынне Баранавіцкага раёна.

ПА-РАНЕЙШАМУ ПАКАЗВАЕМ

МІНУЛАГОДНЯЕ ПРАДСТАЎЛЕННЕ

«ГРОШЫ НА БОЧКУ!»

Ролю заказчыка выконвае

Ленінградскае лака-фарбавае аб'яднанне.
 мы **ВЫСТУПАЕМ У РОЛІ ПАСТАЎШЧЫКА.**

Ленінградцы і стукаюць, і грукваюць, як
 у бочку, хоць мы гэтых бочак летась неда-
 далі ім 8 425 штук.
 Мы ж за гэта паклалі на бочку 3 525 руб-
 лёў няўстойкі і — някага шуму.

Кіраўнікі Быхаўскага райпрамкамбіната.

ДА ЎВАГІ АМАТАРАЎ ЭКЗОТЫКІ! ВІД НА ЗЯЛЁНУЮ ЛУЖЫНУ

Прымаюцца заяўкі на калек-
 тыўнае наведванне!

У адрозненне ад апісанай Ль-
 фам і Пятровым, гэтая лужына
 больш надзейная — яна ЗАБЕ-
 ТАНАВАНА.

Паводле праекта, некалькі га-
 доў назад мелася на ўвазе зра-
 біць тут фантан. З незабудава-
 нага фантана не капнула ні сля-
 зіны, затое плакалі грошыкі. Ад
 іх і засталася толькі лужына, ві-
 дам на якую можна любавалася
 бясплатна.

Баюрыўскія аматары экзотыкі.

«Вожык», №№ 8, 13, 1968 г.

ВУСНАМІ МАЛОГА ГАВОРЫЦЬ ІСЦІНА

— Уступі дзядзі месца.
 — А ён мне не дзядзя. Я сваякоў добра ведаю, — усе яны
 ў таты ў трэсце працуюць.

Павел АСТРОЎСКІ. «Вожык», № 19, 1952 г.

— Што галоўнае ў БІТВЕ за ўраджай?

— Справаздача...

Мікола ГІРГЕЛЬ. «Вожык», № 8, 2004 г.

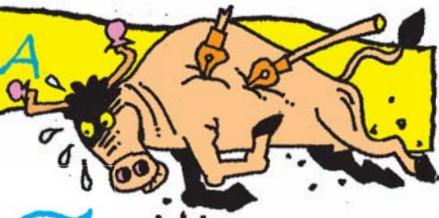
— І хто яго браў на работу? Ён жа не ўмее ў даміно гуляць!

Яўген БУСЕЛ. «Вожык», № 14, 1973 г.

Міхась МІРАНОВІЧ

ІСПАНСКАГА СШЫТКА

Гадоў з дзесяць таму, калі мае дзеці вучыліся ва ўніверсітэтах Більбаа і Сан-Себасцяна і жылі ў Іспаніі, то я, скарыстаўшыся выпадкам і іх запрашэннем, рашыўся нарэшце выехаць далей за Лагойск. Ажно два разы пабываў за мяжой: спачатку ў Більбаа, затым — у Лос-Алькасарасе.

У часы перапынкаў паміж акупаннем у Біскайскай заліў (а затым — у Міжземнае мора) і дэгустацыяй «Уна біна бланка» («Адно белае віно») рабіў запісы ў сваім «Гішпанскім сшытку».

Сёння, пагартушы яго і ўгадаўшы той светлы час, прапаную для чытачоў «Вожыка» іспанскія фразкі.

Каго бракавала?

Над Іспаніяй —
Сіеста, спёка, млосць,
Ветрык пальмавым лістом
Не варухне...
У Іспаніі, нібыта,
Усё ёсць,
Аднаго пакуль што не было —
Мяне.

Карыда і бульба

Да душагубаў
Адчуваючы агіду,
Я асуджаць іспанцаў
Не бяруся:
Увесці забарону
На карыду —
Што бульбу адмяніць
У Беларусі!

Як і ў нас...

Гучыць
Іншаземнае слова,
Пужаючы нават
Падчас.
Паўсюдна
Іспанская мова,
А роднай не чуць,
Як і ў нас.

Параўнанне

Многа дзе хадзіў,
Шмат паглядзеў,
У багата што
Ніхто не верыць:

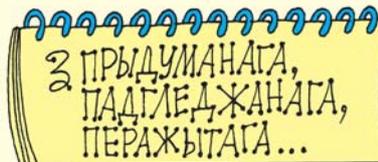
Вечарам
Пад фікусам сядзеў —
Большы быў
За дзедаў дом памерам.

Ажно не верыцца

Калі пазнаёміўся
З берагам райскім,
Ажно не даў веры
Самому сабе.
Я мыў свае ногі
Ў заліве Біскайскім,
Але акіян
Нат не выйшаў з сябе.

г. Віцебск.

Памяць — гэта тое, пра што час ад часу трэба ўзгадваць.

Сустрэліся кабеты.
— Мой муж як баравік!
— А мой — як мухамор!
— Такі ядавіты?
— Ды не, чырванашчокі.

(З падслуханага.)

Адных радуюць зоркі ў небе,
другіх — на пагонах.

І ў лапцях далёка хадзілі.

У жыцці бывае і так. Ёсць грошы, ды няма розуму. Ёсць розум, ды няма грошай.

Мікалай ЗАЙЦАЎ

Шчасце невадам не зловіш.

Калі не ведаюць, пра што пісаць, успамінаюць аб цешчах.

Сем разоў адмераў і — сем разоў адрэзаў.

Калі вам не адчыняюць дзверы, гэта яшчэ не значыць, што дома нікога няма.

Ступа не старэе. Многія і зараз таўкуць у ёй ваду.

Адны пішуць, другія спісваюць.

Думкі ў гаршку не зварыш.

г. Баранавічы.

Кветачкі і ягадкі

Мінская вобласць. Аптovy гандаль кветкамі мясцовай фірмы, як кажуць, квітнеў і пахнуў. Водар

дайшоў нават да фінансавых міліцыянераў. Высветлілася, што камерцыйная арганізацыя адлюстроувала ў бухгалтарскім ўліку не ўсю вырчку ад продажу кветкавай прадукцыі, якую набывала ў Расіі за наяўны разлік і без афармлення дакументаў. У выніку за тры апошнія гады бюджэт недаатрымаў звыш 3,4 мільёна рублёў падаткаў.

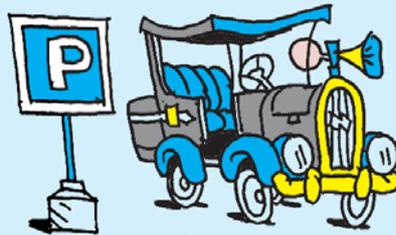
Перыяд цвіцення скончыўся. Надышла пара збіраць ягадкі.

У адносінах дырэктара і загадчыка склада ўзбуджана крымінальная справа.

Магілёўская вобласць. Неверагодна, ды факт: у Магілёве спыніўся час! Але не ўсюды, а толькі на некаторых паркоўках. Арэндную плату за зямельны ўчастак пад аўтамабільную стаянку аднаму прадпрыемальніку разлічылі па кадастравым кошце 11-цігадовай даўнасці!

У нагу з часам

Затое кантралёры падаспелі своєчасова. Яны нагадалі, што памер арэнднай платы павінен пераглядацца раз у пяць гадоў, а таксама заўважылі: у дадзеным выпадку яна была заніжана амаль у дзесяць разоў.

Прабіў час плаціць па рахунках...

Па чым пазнаюць махляра?

Пінск. Людзі здаўна заўважылі: «Пазнаюць птушку па палёце». Махляра ж выдаюць аферы.

Сузаснавальнік і дырэктар прыватнага прадпрыемства па дрэваапрацоўцы, каб не разлічвацца па даўгах, разыграў уласную

беднасць. У 2017–2018 гадах праз падкантрольныя структуры ён пазбавіў фірму кватэры, дарагога дрэваапрацоўчага варштата, доўгатэрміновых грашовых пазык...

Але жыць як птушка нябесная ўсё ж не атрымалася. Пасля пачатку працэдур банкруцтва па заяве ў суд аднаго з крэдытараў

«летуну» падрэзалі крылы. І падлічылі ўрон – звыш 79 тысяч рублёў.

Палёт скончыўся, за аферы махляр рызыкуе свабодай.

Гомельская вобласць. «Прыемна паразмаўляць з разумным чалавекам, асабліва калі гэта ты сам. І гандляваць з сабой не менш прыемна», – лічыў кіраўнік дзвюх сельскагаспадарчых арганізацый. Як галава фермерскай гаспадаркі Веткаўскага раёна ён, каб адмыць частку грошай, атрыманых ад продажу буйной рагатай жывёлы, набыў па фіктыўных таварна-транспартных накладных у сваёй другой гаспадарцы Добрушкага

«Крымінальныя» размовы

раёна сіласу на 15 тысяч рублёў. Скаціну ж купіў у дзяржаўнай сельскагаспадарчай арганізацыі ў абмен на корм, колькасць якога па дакументах была завышана больш чым на 200 тон, а кошт – больш чым на 31 тысяччу рублёў.

Цяпер кіраўніку будзе з кім паразмаўляць. Следчыя падрыхтаваліся ўважліва слухаць. Узбуджаны дзве крымінальныя справы – за махлярства і за адмыванне грошай.

Вожыку пішучь...

Вітаю, дружа Вожык!

Заўсёды з трывогай назіраю за дзецьмі, якія катаюцца з горак на цюбінгах. Бо хоць і існуюць тут правілы – трэба, каб схіл быў не большы за 20 градусаў, каб унізе мелася месца для тармажэння, каб адсутнічалі ямы, кусты, дрэвы і іншае, ды на парады часта не зважаюць ні дзеці, ні дарослыя. Таму не дзіва, што за апошнія пяць гадоў цюбінгавыя траўмы выйшлі на першае месца...

Добра памятаю, раней мы неяк абыходзіліся без «ватрушак». Коўзаліся на санках, лядзянках і нават звычайным кардоне. Можна, не варта цалкам адмаўляцца ад старога на карысць модзе?

Вольга БІРУК,
г. Ваўкавыск.

Добры дзень, калючы сябар!

Відаць, усе чулі пра Пізанскую вежу. Некаторыя нават бачылі на ўласныя вочы. Тым часам у сталіцы на вуліцы Шаранговіча каля дома № 53 сціпла стаіць «пізанскі» ліхтар. Не ўпэўнены, ці павінны яго бачыць мільёны людзей, але камунальнікі абавязаны звярнуць увагу. Мяркую, варта не марудзіць з вяртаннем слупа ў звычайнае вертыкальнае становішча.

Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

Прывітанне, братка Вожык!

Ёсць паданне, што Хрыстафор Калумб прапанаваў апаненту, які сцвярджаў, што адкрываць новыя землі нескладана, простае заданне: вертыкальна паставіць яйка...

Я ж прапаную рашыць іншую задачу. Як адрозніць паміж сабой яйкі, звараныя ўсмятку і ўкрутую?

Адказ элементарны: трэба купляць яйкі рознага колеру! Цяпер белыя яйкі ў нашай сям'і мы варым усмятку, каляровыя – ўкрутую. Ну, а сырыя (гэта любы школьнік ведае!) выяўляем шляхам кручэння.

Магчыма, камусьці падасца, нібыта:

1. Я нашуся са сваёй ідэяй, як «курыца з першым яйкам».

2. Узнятае пытанне «не варта выедзенага яйка».

Апанентам хачу заўважыць, што для маёй шматдзетнай сям'і вырашэнне такой задачы было вельмі актуальным.

Смачна есці!

Іван СТРЭЛЬЧЫК,
«геній» з г. Баранавічы.

А ў мяне няма
спажывецкага кошыка.
Я яго з'еў.

Вікенцій ПУЗАНКЕВІЧ.

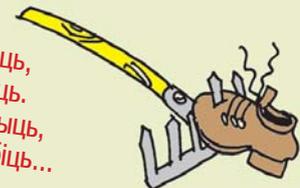

АНТОН АНИСОВИЧ

Да болю крыўдна, што ні гавары,
Калі табе ў спіну плююць сябры.
Тады пачнеш і ворагаў цаніць:
У твар яны прывыклі гаварыць.

* * *

Памылак каб не дапускаць,
Належыць вопыт набываць.
Але каб досвед той здабыць,
Памылак трэба шмат зрабіць...

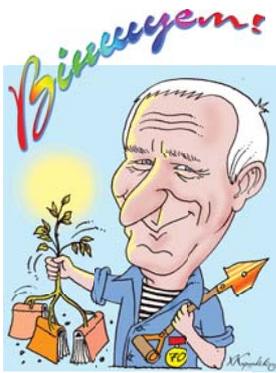
* * *

Ёсць мяжа, за каторую
нельга ступаць
У сваім развіцці чалавеку.
Калі толькі пяройдзем –
пачнём маляваць
У пячорах, бы ў каменным веку.

Дзяржынскі раён,
в. Путчына.

Сяброўскі шарж
Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

З 70-годдзем **Януса (Івана Вільгельмавіча) МАЛЬЦА** – беларускага пісьменніка, аднаго з найбольш таленавітых і плённых рупліўцаў на гумарыстычнай ніве. Даўні сябар і аўтар «Вожыка», калісьці ён і сам працаваў у часопісе, добра, як кажучь, ведае творчую «кухню» выдання. На літаратурным рахунку Івана Вільгельмавіча – зборнікі сатыры і гумару «Бедны конь» (1992), «Трава ў вушах» (1994), «Намінальны людзень» (2005), «Галава – не ядро, альбо Ё-маё!» (2018) і інш. Камічны эфект яго твораў неаднаразова быў правяраны і намі, супрацоўнікамі рэдакцыі, і вамі, шануюныя чытачы. Бясспрэчна, іх аб'ядноўвае тонкая аўтарская іронія, жыццёвая назіральнасць ды пільная ўвага да слова.

Жадаем Івану Вільгельмавічу перш за ўсё здароўя, а таксама невычэрпнага натхнення, бадзёрасці, дабрабыту!

Янусь МАЛЕЦ

Удакладненне

Вяну, нібы дзьмухавец,
Як пачую: «Ян Малец».
Каб вялікі ўзняўся палец,
Гаварыце: «Янусь Малец».

Нам

(Жонцы і мне)

Да лямпы нам з табой вятры
І шум завеі гнёўны,
Яшчэ гадоў дзясяткі з тры
Адолеем напэўна!
Магчыма, што яшчэ і больш
Нам Ён адмераць зможа...

Галоўнае – не зробіць горш
Усёмагутны Божа.

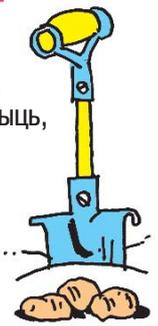
Няхай пацярпяць на зямлі
Нас дзеці і суседзі,
Мы ж для таго тут і жылі,
Каб з імі ў ліфце ездзіць
І каб штодзённа разважаць,
Як пенсіі з зарплатай
Нам кашалькі не хочучь рваць,
А цэны – рвуць заўзята!
Але жылі і будзем жыць,
Нікому не зайздросціць.
Гады ідуць і час бяжыць –
Праводзім іх без злосці...

Парада змагарам

Я за семдзсят гадоў
Чуў ад розных змагароў:
«Каб нам стала лепей жыць,
Трэба ворагаў садзіць!»

Адкажу,
Прыўзняўшы кульбу:
«Лепш садзіце, хлопцы,
Бульбу!»

Касмічнае

Хто хоча паляцець на Месяц,
Тым падкажу: няшмат там месца.
Ды добрай звесткаю дапоўню:
Намнога месца больш на поўні!

Ніколі не губляў аптымізму

Сяброўскі шарж
Зіновія ПАЎЛОЎСКАГА,
1965 г.

Сёлета спаўняецца 100 гадоў з дня нараджэння **Івана Паўлавіча МЕЛЕЖА** (1921–1976) – аднаго з самых выдатных беларускіх пісьменнікаў, тонкага знаўцы чалавечай душы. Яшчэ пры жыцці (а адвездена майстру было да крыўднага мала – усяго 55 гадоў) яго творы называлі класікай. З напісаных ім раманаў, п'ес, аповесцей і апавяданняў, крытычных артыкулаў, дзённікаў паўстаюць самабытныя, непаўторныя вобразы і характары герояў.

Ураджэнец вёскі Глінішча, што на Гомельшчыне, бачыў вытокі свайго шляху ў літаратуру менавіта ў родных мясцінах. Іх каларыт найбольш выразна прасочваецца ў знакамітай «Палескай хроніцы», а таксама ў шэрагу іншых твораў пісьменніка.

Не цураўся Іван Мележ і гумару – як у жыцці, так і ў творчасці. Яго старэй-

шая дачка Людміла ўзгадвае, што нават на бальнічным ложку бацька жартываў, супакойваў родных: маўляў, не хвалюцца, я не адзін, са мной Сонечка (радыёпрыёмнік «Sony»). Такімі ж аптымістамі-жыццялюбамі паўстаюць і многія яго героі, нават у абставінах, далёкіх ад вясёлых. Так, у драме «Дні нараджэння», дзеянне якой адбываецца ў 1917 годзе, салдаты, нягледзячы на падзеі таго часу, жартуюць адзін з аднаго. У зале рэстарана «Парыж» яны, падпіўшы, здзіўляюцца чыстаму абрусу. Ды і ўвогуле, мова іх поўная тонкага нацыянальнага гумару («набраўся як падэшва»; «напалохаў, кержак, казу капустаю» і інш.).

Стагадовы юбілей Івана Мележа – выдатная нагода прачытаць і перачытаць творы класіка, які ніколі не губляў аптымізму.

«Як добра, калі ёсць дзе перачакаць каранавірус! Схавацца ў вёсцы і працаваць аддалена, не ездзіць у грамадскім транспарце, не душыцца ў масцы, не глядзець з падазрэннем на чхаючых...» Менавіта з такімі думкамі дызайнер сайтаў Сяргей Лазюк скончыў работу і вырашыў прыбрацца на паддашку. Хата дасталася ад прабабулі Адэлі, і часу перагледзець старыя рэчы на гарышчы раней ніяк не знаходзілася. А тут выдаўся вольны вечар.

Пажоўкля газеты, часопісы, кнігі, калыска, сядзеньнікі, інструменты... О, нейкія дзіўныя дзверы! Хлопец асцярожна адчыніў іх. Пад нагамі ляжаў стары сшытак. Ці то рэцэпты страў, ці то пералік лекаў – адразу не зразумець, бо запісы выцвілі.

Але хопіць на сёння. Цяпер самы час пагрэцца каля печы, пагартаць пыльныя старонкі ды ісці спаць...

– Нарэшце прачнуўся, – нейкі не стары барадаты мужчына стаяў каля ложка Сяргея і ва ўпор глядзеў на яго.

– Хто вы? – падхапіўся той. – Я зараз міліцыю выклічу!

– І што яна зробіць? Ды і сядзеў я ўжо цэлыя паўгода за «вядзьмарства». Гэта сусед адпомсціў мне за сябра, якога арыштавалі за кантрабанду.

– А пры чым тут вы? – цікавасць маладога чалавека перамагла страх.

– Прапаноўваў яму «супрацоўнічаць» у абмен на маўчанне. Са мной, Сымонам Кручанком, лепш дамаўляцца. Не захачеў дзяліцца – і ўсё згубіў, – крыва і таямніча ўсміхнуўся незнаёмец. – Ды супакойся, аддай толькі сшытак, пакінуты Адэлі, і я знікну.

– Яна памерла дваццаць гадоў таму, – Сяргей паспеў апрануцца і прысеў на крэсла, далей ад невядомага гасця.

– Кінь жартачкі! Летась яна абяцала схаваць мае запісы з замовамі ды настоямі траў, а потым вярнуць.

– Летась – гэта ў 2020 годзе?

– Не, у 1926, – вочы «ведзьмака» здзіўлена акругліліся...

Праз некалькі гадзін высветлілася: на гарышчы Сяргей выпадкова адчыніў дзверы... у мінулае. Праз іх і завітаў госць з былога стагоддзя. Хутчэй за ўсё гэты сшытак прабабуля Адэля схавала нездарма: мабыць, нешта ведала ці здагадалася пра магічны партал.

Але як вярнуць вандроўніка назад? Хутка не атрымаецца. Няхай пакуль пажыве тут, у хаце. Сяргей папрасіў мужчыну нікуды не выходзіць і ні з кім не размаўляць. Расказаў пра цяперашні час, навучыў карыстацца сучаснай тэхнікай, інтэрнэтам... Сшытак пакуль схаваў у кніжнай шафе. Унутраны голас падказваў, што аддаваць яго гаспадару небяспечна.

...Сяргей вярнуўся пасля прагулкі па зімовым лесе і яшчэ на парозе пачуў гоман у хаце. Незнаёмец сядзеў на кухні і дзяліўся рэцэптамі ад кашлю. Трое суседзяў – бабка Надзея Чмялёва і яе дачка Ліза, што прыехала ў адпачынак, дзед Мікіта Корсун – уважліва слухалі. Усе былі без масак...

– Хто ківаў: так, разумею, на кавід лепш не хварэць? Хто казаў: гэта як іспанскі грып нашага стагоддзя? – злосна выгаворваў хлопец пасля таго, як выправадзіў гасцей.

– Ды не захварэем. Будзеш у горадзе, купі імбіру і лімонаў. Чмялёвы кажучь, з такімі сродкамі і каранавірус не страшны, – спакойна прамовіў Сымон.

– Тое, што дапамагае ад прастуды, не лечыць ад каранавірусу! – Сяргей абурана глядзеў на мужчыну. – Сусветная арганізацыя аховы здароўя нават размясціла на старонцы ў Twitter серыю пастоў з выкрыццём памылковых поглядаў на новую хваробу. Заклікае: не займайся самалячэннем!

– Усё зразумела: народная медыцына перашкаджае зарабляць грошы звычайнай, – прамармытаў Сымон.

– Эх, дарэмна я пакінуў цябе дома аднаго! Наслухаўся глупстваў ад суседзяў. Відаць, і пра Юрыя Клімава ўжо данеслі?

– А хто гэта? – зацікавіўся мужчына.

– Выдуманы расійскі ўрач, які нібыта працаваў у Кітаі. Потым расказваў у інтэрнэце, як засцерагчыся ад хваробы, якія яе прыкметы і іншае, – хлопец махнуў рукой. – Напрыклад, быццам запаленне лёгкіх падчас эпідэміі суправаджаецца абавязкова сухім кашлем з насмаркам, а сам вірус гіне пры тэмпературы 26–27 градусаў. Ці, маўляў, праяўляецца праз 28 дзён.

Працяг на стар. 6.

Хаця на самай справе пры кавідзе проста часцей назіраюцца такія прыкметы, а гіне ён пры тэмпературы ў два разы вышэйшай і нагадвае пра сябе праз 7–14 дзён.

– Навошта тады маніць?

– Хто яго ведае... Магчыма, людзі так супакойваюць сябе: усё ж ёсць дзейсныя сродкі прафілактыкі ці лячэння. Гэтыя «парады» неіснуючага лекара перадрукавалі мільён разоў! Сусветная арганізацыя аховы здароўя нават палічыла такія навіны эпідэміяй і папярэджвае пра другую хвалю – хлусню пра прышчэпкі...

На працягу тыдня заўваг Сымону рабіць не давлялося. Мужчына не размаўляў з суседзямі, часта адсутнічаў і часам вандраваў па віртуальнай прасторы. Але аднойчы ён забыў закрыць старонку, якую наведваў.

«Народны лекар Сымон Кручанок. Старадаўнія рэцэпты мінулых стагоддзяў. Замовы і не толькі. Пазбаўляю нават ад раку. Амулеты ад кавіду. Адзін сеанс – 50 рублёў. Звяртайцеся на электронную пошту...»

Толькі гэтага не хапала! Зараз ён яшчэ асвоіць анлайн-плацяжы ці пачне запрашаць кліентаў на дом. Трэба тэрмінова вяртаць яго назад, у свой час. А то ўжо, бачыш, узяўся рэкламаваць магічныя паслугі. Колькі крымінальных спраў узбуджана за ашуканства, у тым ліку і ў адносінах розных знахароў, не злічыць!.. Праз некалькі гадзін начных пошукаў у інтэрнэце Сяргей натрапіў на дзіўную парадку: каб дзверы ў мінулае адчыніліся, трэба спаліць старую рэч...

Раніцой хлопец адчыніў кніжную шафу і анямеў – сшытак знік. Як і таямнічы госьць. Засталася толькі запіска на сталі: «Я ведаю, што ты вырашыў пазбавіцца ад мяне. Вяртацца ў мінулае не хачу. Мне тут падабаецца, ёсць дзе разгарнуцца, не прападу. Бывай!»

Сяргей уключыў камп'ютар. У спешцы госьць не запароліў пошту. На электроннай скрыні было адкрыта паведамленне ад нейкай жанчыны, якая спадзявалася з дапамогай знахара вылечыць рак шчытападобнай залозы. Маўляў, прапануюць аперацыю, але страшна...

Хлопец не вытрымаў і напісаў ёй: трэба слухаць урачоў, народная медыцына ў такіх выпадках не дапаможа. Але праз хвіліну прыйшоў адказ: «Я разумею, паслуга не танная. Колькі вы хочаце? Адна знаёмая вельмі вас хваліла...»

Алена КЕДА.

Віталь ДУДКА.

МІНІАЦЫОРЫ

Выход ёсць?

«Кавід» апанаваў сусвет.
Альбо ляці, альбо бяжы –
Ты не ўратуешся ад бед.
Хіба хадзіць у паранджы?

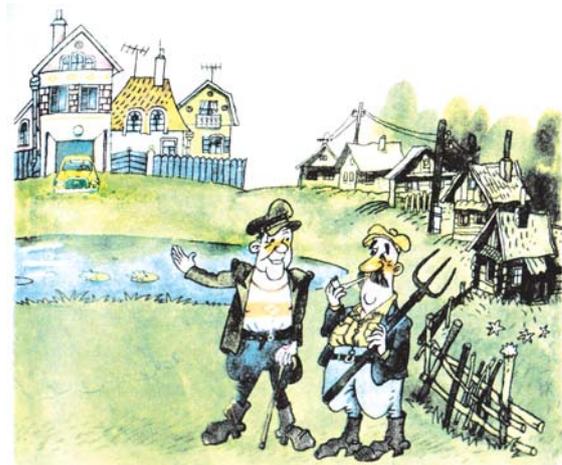
Сціплае маўчанне

Калісьці віном і перцам
Каханьня ўлагоджвалі шалі –
Прасілі рукі і сэрца.
Пра іншае сціпла маўчалі...

Наступствы ізаляцыі

Змірыўся. Драмы не раблю
З апошніх вірусных падзей.
Ды толькі твар цяпер галю
Усё радзей, усё радзей...

Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

— Калгас наш бедны, але ж ужо восьмы старшыня мільянерам становіцца.

«Вожык», № 18, 1992 г.

Пакінуў светлы след...

Жыццё мастака адзначана яго творамі. **Юры Леанідавіч РЫЖЫКАЎ** (1961–2001) упрыгожыў часопіс «Вожык» сваімі яркімі, акадэмічнымі графічнымі творамі. Ён натхняў раней і натхняе цяпер маладых мастакоў-карыкатурыстаў — на творчасць, на прыгажосць, на добры гумар. У яго работах няма злосці і здзеку, чалавек высмейваецца мякка, цёпла, з усмешкай.

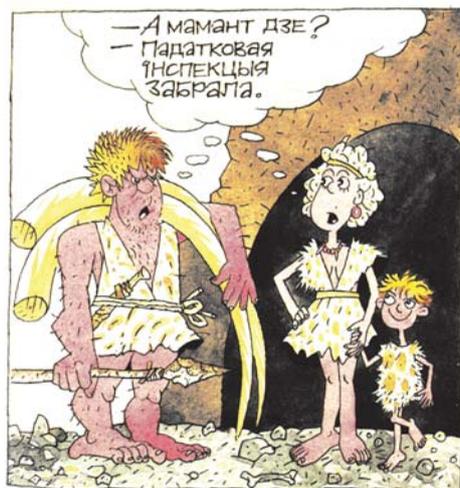
Гэтаму майстру любая работа была пад сілу. Маючы за плячыма Акадэмію мастацтваў і дасканалы валодаючы тэхнікай графікі, Юры цудоўна ілюстраваў дзіцячыя кніжкі, паспяваў рабіць таленавітыя карыкатуры, афармляў часопіс «Вожык».

Пры такой вялікай занятасці знаходзіў час на ўсё і ўсіх. Яго чакалі і з радасцю сустракалі ў рэдакцыях, выдавецтвах, гасцях... Пра ўсіх ён памятаў і кожнага імкнуўся парадаваць. Нават прыносіў паспытаць у рэдакцыю хрусткай капусткі, што сам наквасіў... Юры жывіў у асяроддзі сяброў і раў ім мяняць жыццё да лепшага ўласнымі думкамі і ўчынкамі.

Такім Юры Рыжыкаў і застаўся ў нашай памяці — добрым і вясёлым, светлым, майстарам на ўсё рукі. А ў гісторыі беларускай карыкатуры — адметным, таленавітым, арыгінальным творцам.

«Вожык», № 9, 1992 г.

«Вожык», № 16, 1991 г.

«Вожык», № 15, 1991 г.

Адгадайце, хто ўкраў мяшок бульбы ў фермера, а хто — у калгасе.

«Вожык», № 13, 1992 г.

Галіна БАБАРЫКА

СМЯЛЬЧАК

ПАЛЕСКІЯ БАЙКІ

ГОНШЧЫК

Дзядзька Антось прыдбаў нарэшце матацыкл. Колькі было радасці!

На першы раз рашылі паехаць з жонкай на соткі, якія далёка за вёскай. Паглядзець, як там што расце, ці няма на бульбе жукоў... На поле дабраліся без прыгод. Прайшліся, сям-там вырвалі зелле. Адзначылі, што варанякі (каб на іх ліха!) павыцягвалі многа насення гарбузоў. Час вяртацца дадому: Чарнушка з пашы прыйдзе...

Але што ім цяпер гэтыя пяць кіламетраў! «Вось бачыш, жонка, хоць грошай шмат патрацілі, ды фاینую рэч прыдбалі», – усё гаварыў па дарозе дзядзька Антось. «А паглядзі, якая бульба ў Сяргея заросшая, а вунь Зоя буракі поле... І каровы ўжо цягнуцца, у пару мы прыехалі...» – не змаўкаў ён да самай хаты.

Каля гаража паважна злез з матацыкла і, не пава-рочваючыся, загадаў жонцы: «Я пастаўлю тэхніку, а ты ідзі па ядро».

Неўзабаве выйшаў з будынка і здзівіўся: «Дзе жонка падзелася? Чарнушку авадні грызуць, а яна ніяк даёнку не возьме». Упусціў карову ў хлеў, яшчэ пачакаў. Няма кабеты.

І тут дзядзька пачаў пакрыху здагадвацца... Хутчэй адамкнуў гараж, завёў матацыкл і паімчаў на соткі. Ехаць давялося нядоўга: адразу за вёскай убачыў злосную, расчырванелую жонку. Яна сустрэла мужа няласкава: «Толькі нагу падняла, каб сесці, а ён бр-р-р і паляцеў. Гоншчык!» Але на ўгаворы паддалася і села на матацыкл, моцна ўчапіўшыся за мужа. Каб суседзі потым не пацвельваліся...

Павел ужо ў гадах. Дзе толькі не пабываў, чаго толькі не пабачыў! Усё думаў: «Паспею яшчэ ажаніцца, завяду дзяцей...» Пакуль збіраўся, лепшых дзяўчат, а пасля і жанчын паразбіралі спрытнейшыя ды смялейшыя.

Пайсці за яго згадзілася жанчына на дзесяць гадоў старэйшая. І то з умоваю, што ў бутэлку не будзе заглядаць. Маўляў, сама для апетыту налью... Аднаго гонару засталася ў Паўла – слава самага смелага, самага бывалага чалавека ў вёсцы. А можа, і ва ўсім раёне.

Неяк насіў ён ваду ў лазню. Ubачыў на палацах рознае рыззё ды рашыў прыбраць. Пацягнуў нейкую старую куртку, а з яе раз – і вывалілася ссінелая рука! Павел бразнуўся на падлогу...

Знайшоў яго сусед, які прыйшоў пазычыць сякеру. Спачатку сам спужаўся, а потым убачыў сінюю гумовую пальчатку, шклянную бутлю на палацах і ўсё зразумеў. Абліў Паўла халоднай вадою – і той ажыў. Няўцямна палыпаў вачыма ды ціха прашаптаў: «Ратуй, сусед. Я ні ў чым не вінаваты, павер».

Так развеялася слава пра самага смелага чалавека ў вёсцы. Павел з таго часу кінуў жлукуць. П'е толькі час ад часу ваду ад спуду і ў лазню – ні нагой!

НАЧНАЯ ПРЫГОДА

Адзін вясковы хлопец вяртаўся ноччу са спаткання. Тады ў нашай вёсцы ўсе вуліцы былі гразкімі. Малады ж абуй, вядома, не боты, а чаравікі. І пашкадаваў... Асабліва калі падышоў да лужыны, якая разлілася ад плота да плота, на ўсю шырыню вуліцы. Цёмна, нічога не відаць... Што рабіць? Паціху прасоўваўся, трымаючыся за плот ды абдымаючы кожную шышкеціну, нібыта дзязьочы стан.

Раптам рукі намацалі нешта мяккае, вялікае, цёплае. Ад страху маладзён ірвануў наперад. Плот, які дрэнна трымаўся, упаў на яго... Вядома, апынуўся

ў лужыне. Нешта гучна затупацела, ажно мароз пайшоў па скуры. Хлопец (адкуль сілы браліся?) скінуў з сябе шыкеціны, жвава падскачыў і, ужо не разбіраючы дарогі, паджгаў дадому.

Раніцай за сьнеданнем бацькі абмяркоўвалі апошнія навіны. «Гэта ж трэба! У Івана ноччу нехта хацеў каня ўкрасці. Паламалі плот, але конь не даўся. Уцёк...» – расказваў бацька. «Зусім сумлення ў людзей няма! Злодзеі, каб іх!» – абуралася маці. Сын маўчаў, нібыта вады ў рот набраўшы з той лужыны...

НЕ СУМЕЛА ПАДАЦЬ

Гэта цяпер вясковым жыхарам лягчэй. Камбайн сажне, змалоціць збожжа. Трактар узарэ. Ды і працаўнікам хлебнай нівы прывязуць гарачы абед акурат на поле. А раней...

Неяк удава Тэкля наняла бедняка Змітрака на работу. Прыйшоў час абеду. Добра Тэкля корміць Змітрака. Пачаставала квасам, потым – аладкамі са смятанай. Дастала і каўбасу, як у нас кажуць, пальцам пханую. Паглядзеў Змітрак на каўбасу, памацаў живот і сумна ўздыхнуў: «Умела згатаваць, ды не сумела падаць. Што ж не папярэдзіла пра тое, што яшчэ каўбаса будзе?..»

КАЦЯСТРОФА

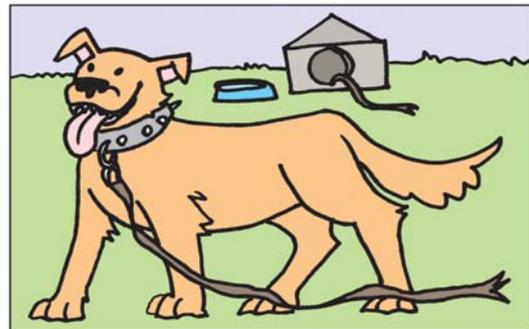
Цётка Каця лічыцца ў вёсцы добрай гаспадыняй і спагадлівым чалавекам. Але ж надта нерашучая, усяго баіцца, усяму верыць...

Суседка яшчэ спала, калі тая ўскачыла да яе ў хату ды штомоцы залямантавала: «Кобры! Дальбог, кобры! Па маім агародзе!» Ліза спрасонку ніяк не разбярэ: «Якія кобры? Адкуль? Што яны рабілі на агародзе?» Кабета стаіць на сваім: «Поўзали! Ідзі паглядзі!»...

І праўда: на свежай раллі – доўгі пакручасты след, нібыта нехта поўзаў, пакідаючы пасля сябе звільстыя дарожкі. Ажно ў холад ад страху кінула! Але Ліза смелая, нахілілася ніжэй ды ўважліва разглядае тыя знакі...

Кабета тым часам убачыла свайго сабаку, што сарваўся, і пачала клікаць. Ліза зарагатала: «Дык гэта ж твой Шарык пабегаў з ланцугом па агародзе. Ідзі, суседка, прывязвай сваю «кобру!»

Нездарма цётку Кацю завуць у вёсцы Кацястрофа.

НЕ СТАРАЯ, А НОВАЯ!

Некалі трымаць у гаспадарцы карову было нялёгка. Гэтулькі сена нарыхтаваць! І толькі трэцяя частка ішла гаспадару, астатняе – у калгас. Лічыце: з дзесяці стагоў усяго тры забірай сабе. Што рабіць, калі ўжо няма сілы, а карову шкада збываць?..

Адна бабуля ўзімку мусіла «пазычыць» на ферме капу сена. Цягнула яе на санках ды папалася... самому старшыні. Той давай яе ўшчуваць, ды на рускай мове (сам быў аднекуль з Урала): «Старая воровка!» Карацей, бэсціў бабулю па-ўсялякаму. Затым канфіскаваў і санкі, і вяроўку, і сена...

А ў нашай мясцовасці замест слова вяроўка кажуць вароўка. Вось бабуля слухала-слухала яго, урэшце не вытрымала: «Не мані, сыноч, вароўка не старая. Новая мая вароўка, але забірай, хай яе! Толькі санкі пакінь, бо ў суседа пазычыла, не мае...»

Сталінскі раён,
в. Мачуль.

Сяброўскі шарж Ігара БЕЖУКА.

3 усмешкай па жыцці

Украінскі гумарыст і сатырык **Мікола САЎЧУК** і жыве, і працуе з усмешкай. Яно і не дзіўна: заслужаны артыст Украіны з гумарыстычнай дзялянкай звязаў увесь прафесійны лёс. І мае тут важкія набыткі.

Нарадзіўся ў 1959 годзе ў сяле Вялікі Ключаў Каламыйскага раёна Іванава-Франкоўскай вобласці. Скончыў факультэт журналістыкі Львоўскага ўніверсітэта, доўгі час працаваў па спецыяльнасці. З 1990 года ўкраінскія газеты і часопісы друкуюць яго вясёлыя творы: паэтычныя і празаічныя гумарэскі, прыпеўкі, іранічныя вершы, жарты, афарызмы. Падарыў чытачам больш за дваццаць кніг, заснаваў і выдаў восем выпускаў кніжнай серыі «Наш смех», восемдзсят тры нумары гумарыстычна-сатырычнай газеты «Патілько»... Сапраўдны руплівец – лаўрэат шматлікіх літаратурных прэмій у галіне сатыры і гумару.

У 2011 годзе заснаваў першы і адзіны ў краіне музей гумару «Весела оселя» («Вясёлая сядзіба»), які праіснаваў шэсць гадоў. Мікола Саўчук – вядомы артыст размоўнага жанру, выступае на сцэне з аўтарскімі арыгінальнымі творами.

Сёння гэты няўрымслівы, актыўны і вясёлы творца дэбютуе на старонках «Вожыка», чаму мы бязмерна рады!

Зараз палова краіны прадае, палова – купляе. Прадаецца ўсё, але найбольшым попытам карыстаюцца дазволы і ліцэнзіі. Што цікава – ні адзін прадавец не стаў інжынерам або настаўнікам, а большасць інжынераў, настаўнікаў і прадстаўнікоў іншых прафесій зрабіліся гандлярамі. Кожны малады чалавек павінен памятаць: які б ён ні меў дыплом – месца для яго на рынку заўсёды знойдзецца.

Але найперш нас хвалюе тое, што мы ямо і п'ём. У гаспадарствах і супермаркетах з'явіліся да нядаўняга часу нікому не вядомыя прадукты і напоі: спрэд (ужо не маргарын, але яшчэ не алей); малочны шакалад, у якім няма ні малака, ні шакаладу; кава без кафеіну: п'еш – ні да галавы, ні да сэрца; безалкагольнае піва, якое добра спалучаецца з гарэлкай; курыная каўбаса, якая нічым не адрозніваецца ад свіной, і свіная, якая нічым не адрозніваецца ад курынай. Памідоры дзеляцца на два гатункі: тыя, што пахнуць, і тыя, што не пахнуць. Тыя, што пахнуць, – удвая даражэйшыя, але іх няма. Ёсць выдатныя яблыкі, якія не трэба абіраць, паколькі лупіна ад іх адпадае сама...

Увогуле большасць прадуктаў харчавання выраблена невядома дзе невядома кім невядома як. З адмысловых парашкоў робяць смятану, ёгурты і нават піва. Калі газеты напісалі, што ГМА шкодзяць, то на ўсіх абгортках

і ўпакоўках пачалі пазначаць «Без ГМА», нават на касцюмах, мэблі і мабільках.

Мясцовых прадаўцоў мы ведаем у твар, як прэзідэнта і прэм'ера. І калі раней гандляры ўсё рахавалі на лічылніках, то сучасныя спачатку ўзважваюць на электронных вагах, якія паказваюць і вагу, і цану, потым яшчэ раз перамнажаюць усё на калькулятары і нарэшце нешта запісваюць у тоўсты сшытак незразумелым почыркам.

Калісьці ва ўстановах гандлю мелася кніга скаргаў. Цяпер яе няма, бо сучасныя людзі ўжо не ўмеюць ні пісаць, ні чытаць...

У часы Саюза бляшанку згушчонкі было так цяжка дастаць, як сёння сто грамаў сапраўднай каўбасы. Прычым цяпер згушчонага малака больш, чым звычайнага. Кароў становіцца менш, а малака, тварагу і смятаны – больш! Малако можа

захоўвацца месяц, пячэнне – год, кансервы – пяцігодку. Што не прадалося ў супермаркетах – прадасца ў кафэ і рэстаранах і г. д. па ланцужку.

Пра цэны і не гаварыце: яны мяняюцца хутчэй, чым надвор'е. Адразу становіцца зразумела, чаму з'явіліся вегетарыянцы, дыеты і ёгі. Эх, жыццё!..

Пераклад з украінскай мовы
Міхася МІРАНОВІЧА.

Ану, дзяўчаты!

Кажуць, што карыкатура – справа сур'ёзная. І сапраўды, у цэнтральных рэспубліканскіх газетах працуюць адны карыкатурысты-мужчыны.

Затое сярод маладых мастакоў у «Вожыку» – большасць дзяўчат! Напярэдадні жаночага свята мы вырашылі даць ім магчымасць паказаць свае поспехі на ніве гумарыстычнай графікі.

Спадзяёмся, неўзабаве да дзяўчат далучацца і хлопцы, падтрымаюць айчынную карыкатуру таленавітым, упэўненым, моцным алоўкам.

Кацяр'ына АКУЛІЧ.

Тамара РАДАВАНАВІЧ.

Натал'я КАБ'ЯКОВА x 2.

Анастас'я СКАРКО.

Самая лучшая история

Існуе меркаванне, што педагогічная прафесія – адна з найбольш творчых. І сапраўды, добраму настаўніку час ад часу даводзіцца пераўвасабляцца і ў акцёра, і ў пісьменніка, і ў мастака... Наша сённяшняя дэбютантка Святлана Паўлаўна БЕЛЬСКАЯ з г. Маладзечна ведае пра гэта не па чутках: выпускніца Мінскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута імя А. М. Горкага, яна амаль тры дзесяцігоддзі выкладала дзецям гісторыю. Творчага запалу ніколі не бракавала: хапала і на тое, каб прыдумляць цікавыя ўрокі, заставалася і для літаратурных эксперыментаў. Вынікам апошніх сталі шматлікія публікацыі ў рэспубліканскіх перыядычных выданнях: газеце «Літаратура і мастацтва», часопісе «Бярозка» і іншых.

Зараз Святлана Паўлаўна на заслужаным адпачынку. Узімку жыве ў горадзе, а ўлетку – на дачы: шчыруе ў садзе і агародзе, а ў хвіліны натхнення піша паэтычныя творы. Дарэчы, першы верш яна склала ў восем гадоў. Штурмаваць непрыступную крэпасць пад назвай «гумар і сатыра» доўга не адважвалася, хоць як чытачка з «Вожыкам» сябруе даўно... Ды нашае вясёлае знаёмства, на шчасце, усё ж адбылося. І, здаецца, гэта самая лучшая гісторыя!

Святлана БЕЛЬСКАЯ

КАЛІ НЕБЯСПЕЧНЫ ВІРУС?

Запытала неяк Ганка:

– А чаму ты дома, Янка,
Не выходзіш на работу,
Нос не высунеш з-за плоту?

– Несвядомая ты, Ганка, –
Адказаў суседцы Янка, –
Пішуць спрэс у інтэрнэце,
Што цяпер у цэлым свеце

Вірусаў «каронных» зграя
Зноў імчыцца новай хваляй.
Дык сабе я даў зарок:
Зараз з дому – ні на крок.

– Сёння Казік і Марына
Клічуць нас на вечарыну.
Ты ж не пойдзеш? А шкада,
Бо збярэцца грамада.

– Чаму ж не? Пайду, вядома, –
Адказаў сусед «свядомы». –
Вірус небяспечны толькі
Днём, а вечарам – ніколькі!

КАЛЫХАНКА ДЛЯ БАБУЛІ

Бабуля спаць дрэнна стала,
Уночы ўздыхае ў ложку.
Суседка ёй падказала,
Што трэба завесці кошку.

З'явілася ў доме «кіска»,
Бялютка, як бавоўна.
Са смакам смятану есць з міскі
І муркае так чароўна.

Паехала неяк бабуля
У горад суседні па справах.
Глядзець за мурлыкай-пястуляй
Унуку свайму наказала.

А той з сябруком загуляўся,
Забывшыся пра даручэнне...
Шукаў пасля кошку, стараўся –
І на панадворку, і ў сене.

Ды дзесь прыгажуня прапала,
Збегла з гасціннай хаты.
Бабуля забедавала,
Унук уздыхнуў вінавата.

Праз некалькі дзён на вячэру
Пякла кабета аладкі.
Рыпнулі раптам дзверы –
Кошка... а з ёй кацянятка!

Спіць бестурботна ў ложку
Бабуля да самага ранку.
А дзве бялюткі кошкі
Спяваюць ёй калыханку...

ЗАРАБІЎ

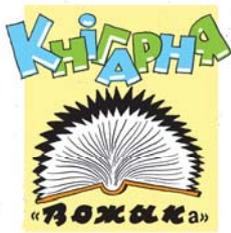
Сын паехаў на заробкі
У суседнюю краіну.
Маці вестачак кароткіх
Пачала чакаць ад сына...

Ён вярнуўся з падарожжа
Да сваёй вясковай хаты.
Грошай мех прывёз нябожа,
Добраю была зарплата?

Маці згатавала стравы
Ды пытае асцярожна:
– Як твае, сыночак, справы?
– Зажывём цяпер заможна!

Зараблю нам на Багамы,
На катэдж – усім на дзіва!
Толькі ты мне зараз, мама,
Грошай дай крыху на піва...

Пра тэмперамент і арнамент

Каб зразумець менталітэт пэўнага народа, варта паслухаць, з чаго смяюцца прадстаўнікі той ці іншай нацыянальнасці. Сапраўды, у гумары, як у дзівосным арнаменце, пераплятаюцца звычаі і традыцыі, гісторыя і сучаснасць... Прызнаны майстар дасціпнага беларускага слова **Міхась СЛІВА** ведае гэта як ніхто іншы. Яго чарговая кніга «**Тэмпераментны муж**», што пабачыла свет у мінулым годзе ў гомельскім выдавецтве «Барк», дапаможа спазнаць асаблівасці нацыянальнай смежавой культуры сербаў, чэхаў, англічан, расіян, немцаў... І гэта будзе надзвычай вясёлае знаёмства!

У зборніку прадстаўлены перакладзеныя, дакладней – пераствораныя гумарыстычныя залацінкі: аўтарскія апавяданні, мініяцюры, афарызмы, народныя анекдоты... Многія тэмы, сюжэты і вобразы вельмі нам блізкія. Чытаем, напрыклад: «На думку крапівы, бульба – гэта пустазелле». Чэшскі жарт, зразумелы кожнаму беларусу.

Як лічыце, што лягчэй: выбраць добрага каня ці ажаніцца? А ці ведаеце, які самы эфектыўны спосаб адгаварыць жонку ад разводу? Пра ўсё гэта і многае іншае – у кнізе! І цікава, і павучальна, і, вядома, смешна.

Мой сябар Пера некалькі дзён таму закахаўся. Ішоў сабе мірна па вуліцы, ішоў і раптам закахаўся...

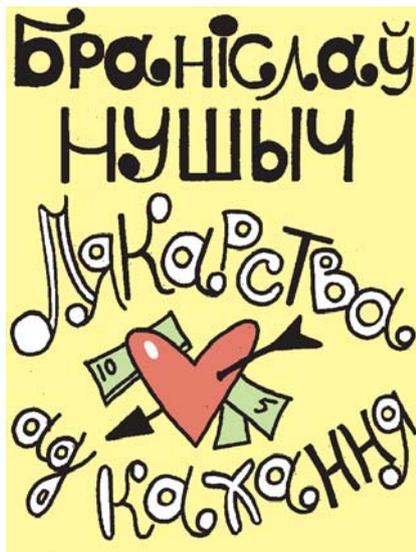
І тут жа нібы вар'ят прыляцеў да мяне, цісне па-сяброўску руку і гаворыць: «Так, маўляў, і так».

Пачуўшы, у чым справа, я захаляваўся. Перш за ўсё за сябе, бо я падпісаў векселі Перы: закаханыя ж так лёгка забываюць пра тэрміны аплаты! А потым – і за яго, таму што зарплата ў Перы невялікая, яму і дзесяць пара цяжка знайсці, каб адпрасаваць штаны, купіць ружу ў пятліцу або насоўкі надушыць, а гэта ж першая неабходнасць кожнага закаханага.

Мне захацелася яго вылечыць, і я стаў усіх вакол распытваць пра лякарствы. Адны раілі ставіць гарчычнікі, каб адцягнуць гарачку; іншыя прапаноўвалі есці біточкі з хрэнам і піць пабольш піва, каб сэрца заплыло тлушчам; трэція рэкамендавалі кожны вечар трымаць ногі ў халоднай вадзе, таму што, маўляў, галаву лепш за ўсё лячыць з ног.

Усё мой сябар вытрымаў, аднак працягваў стаяць на сваім: «Так, маўляў, і так».

Больш таго, Пера рашуча заявіў мне, што або жаніцца на гэтай

паненцы, або перастане абедаць і вячэраць, пакуль не высохне, як саломінка, пакуль не стане празрыстым, як галодны камар.

– І тады, сябар, – дадаў ён дрыжачым голасам, – ты акажаш мне вялікую паслугу і раздавіш мяне ногцём, як блыху.

Аднак самае дрэннае было тое, што яго хвароба кахання з дня ў дзень прагрэсирвала, так што я стаў усур'ёз хвалявацца. Спачатку ён уздыхаў, як і належыць закаханаму, адзін раз на дні. Але праз два-тры дні ён – быццам урач прапісаў яму гэтыя ўздыхі – пачаў уздыхаць па тры разы на дзень.

Раніцай, за гадзіну да абеду і за гадзіну да вячэры.

А потым гэта перайшло ў ікаўку.

– Слухай... ік... спытай... ік... пра яе... ік...

Давялося мне лячыць яго ад ікання. Чаго толькі я не рабіў: мачаў цукар у воцат і даваў яму, прымушаў выпіваць запар пяць шклянак вады. Іканне не спынялася.

Мне растлумачылі, што лепшае лякарства ў такім выпадку – добра яго напужаць.

Як я толькі не пужаў яго! Ён ікне, а я ўрываюся ў акно з нажом у руцэ – не, не дапамагло. Выйду, пераапрунаюся ў гаспадыніну сукенку, – а ён пяць месяцаў не плаціў за жыллё, – і як толькі ён ікне, улятаю ў пакой і крычу:

– Квартплата, дзе квартплата?

Не, не дапамагло. Працягвае ікаць.

Нарэшце я прыдумаў спосаб яго напужаць. Пайшоў дадому, а праз гадзіну вяртаюся і спакойна, у час чарговага прыступу ікаўкі кажу:

– Дарэчы, распытваў я пра тваю дзяўчыну. Гавораць, добрая, але пасагу за ёй ні капейкі няма!

Сябар мой збялеў, перапужаўся, і імгненна прайшлі ў яго і іканне, і каханне.

Пераклад з сербскай мовы Міхася СЛІВЫ.

3 кубінскага гумару

Гутараць мужы.

— У маёй жонкі цвёрды характар: калі што не па ёй, дык запусціць патэльняй ці прасам.

— А ў маёй — мяккі: шпурляецца толькі падушкай або тапкамі...

* * *

Жанчына скардзіцца сяброўцы:

— Мы з мужам жывём вельмі дрэнна, часта сварымся... З-за гэтага я пахудзела ўжо на пяць кілаграмаў!

— Дык кінь яго, — раіць тая.

— Пацярплю яшчэ крышку, хачу пахудзець на дзесяць...

* * *

Хуан размаўляе з Педра.

— Каб купіць аўтамабіль, мы эканомім літаральна на ўсім. Вось учора на вячэру патрацілі з жонкай усяго семдзсят цэнтаў...

— А мы вячэраем усяго за дзесяць! — хваліцца Педра.

— Як гэта?

— У аўтобус — і да цешчы. Пад'ядзім, а потым пехатой вяртаемся дадому...

3 літоўскага гумару

Мужчына хоча ўладкавацца на работу ў магазін.

— Узялі б вас на месца прадаўца, але ж ростам малаватая... — кажа дырэктар.

Кіндзюліс, які даўно там працуе, усклікае:

— Дык зручна ж з-пад прылаўка гандляваць!..

* * *

— Ці доўга жанчына можа трымаць сакрэт?

— Пакуль каго-небудзь не сустраэне!

* * *

— Што трэба рабіць, каб не пазівець? — пытае мужчына ў доктара.

Кіндзюліс раіць:

— Палысець, шанюны!

3 малдаўскага гумару

Расказвае Тындале, як яму ад жонкі цярпець даводзіцца:

— Яшчэ сплю, а яна ўжо турбуе: «Ідзі прынясі вядро вады!» Я цярплю. Праз некаторы час звяртаецца зноў: «Тындале, накали дроў!» Цярплю. А жонка ўсё перашкаджае спаць: «Схадзі паглядзі, чаго там мычаць цяляты?» Цярплю. «Ты хоць бы снедаць падняўся!» Тут ужо маё цярпенне лопаецца!..

3 польскага гумару

— Хто пазнаёміў цябе з жонкай?
— Гэта быў выпадак. Вініць няма каго...

* * *

Размаўляюць дзве суседкі.

— Чула? Ад Марэка сышла жонка!
— Жартуеш? І як ён гэта перажыў?

— Цяпер ужо супакоіўся. А спачатку думалі, што звар'яецца ад радасці.

* * *

— Пан доктар! Я падазраю жонку. Часта ноччу яна крычыць у сне: «Не, Пётр, не!»

— Ваша імя Пётр?

— Не, Стасік.

— У такім выпадку ўсё ў парадку. Пакуль ваша жонка крычыць «не», будзьце спакойныя.

* * *

Парфумерны магазін амаль увесь абакралі. На паліцах засталіся толькі шампуні і ласьёны для валасоў.

— Гэта істотная акалічнасць, — заўважае паліцэйскі. — Рабаўнік, безумоўна, быў лысым.

* * *

— Доктар параіў мне далёкае падарожжа і перамену клімату. Ён лічыць, што лепш было б паехаць на Мальдзівы або ў Егіпет, — паведамляе жонка. — Куды паедзем?

— Да іншага доктара, — спакойна адказвае муж.

**Сабраў і пераклаў
на беларускую мову Міхась СЛІВА,
г. Парачоў.**

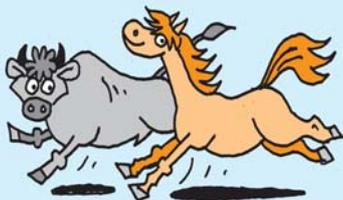
**ШЧОДРЫ
ПАДАРУНАК**

Дзед наш вельмі шчодры быў,
Нам сячкарню падарыў.
Справу ведаем адну:
Круцім кола з чыгуну.
Чах, чах, чах-чах-чах —
Стомленасць расце ў руках.

Сябры бавяцца, гуляюць,
Да сябе нас запрашаюць.
Аднак час мы не марудзім,
Кола круцім, круцім, круцім...
Чах, чах, чах-чах-чах —
Цёмна робіцца ў вачах.

Сечку конь з бычком ядуць,
І таўсцеюць, і растуць.
Да вясны ўжо недалёка...
Прачынайся, лежабока!
Чах, чах, чах-чах-чах —
Аж трасецца моцна дах.

Кола доўга мы круцілі,
Пакуль разам не рашылі:
Гэты падарунак дзеду
Аддадзім свайму суседу.
Чах, чах, чах-чах-чах —
Мо, не выдасць нас ён дзеду?
Чах, чах, чах-чах-чах —
Не зайздросцім мы суседу!

Васіль СЕМЯНЮК,
Дзяржынскі раён,
в. Баравікі.

У папулярнай у савецкія часы песні гучалі такія радкі: «А без вады і ні туды і ні сюды». І хто будзе спрачацца? Але існавалі і іншыя рэчы, без якіх нельга было абысціся. Возьмем, напрыклад, гадзіннік. Гэта цяпер яго замяняе мабільны тэлефон, час ёсць на планшэце ці ноўтбуку. А раней...

У студэнцкія гады, калі я вучыўся на філфаку Брэсцкага педінстытута імя А. С. Пушкіна, набыў са стыпендыі, эканоміўшы яшчэ на харчаванні, наручны гадзіннік «Победа». Быў бясконца рады і некалькі тыдняў не здымаў яго з рукі нават нанач.

Але аднойчы жаданы набытак перастаў працаваць. Немагчыма апісаць маё гора словамі! Гарантыйных талонаў тады не давалі, трэба было рамантаваць за свой кошт.

Пайшоў у майстэрню. Мужчына уважліва агледзеў гадзіннік і сказаў:

— Вам давядзецца заплаціць трыццаць пяць рублёў.

Такіх грошай у мяне, зразумела, не было. Вырасьці чакаць стыпендыю... Атрымаўшы яе, я куляй кінуўся да майстра. Але да іншага. Той таксама пакруціў гадзіннік і пастанавіў:

— Ремонт будзе каштаваць дваццаць пяць рублёў.

«Эге, ужо нядрэнна, — падумаў я. — Ёсць надзея...»

І выправіўся да трэцяга спецыяліста. Інвалід вайны, ён дома займаўся рамонтам розных прылад.

Мужчына прыязна сустрэў мяне, узяў у рукі гадзіннік, хвіліну над ім памудрыў — і ўручыў мне. Грошы браць катэгарычна адмовіўся. Маўляў, дробязная работа, няма пра што казаць.

Вось так бедны студэнт «пабагацеў» на трыццаць пяць рублёў і атрымаў «Победу»: перамог махлярства. Гадзіннік спраўна працаваў яшчэ некалькі дзясяткаў гадоў.

г. Мінск.

Міхась ШАВЕЛЬ

Гісторыйка

КОЖНАМУ РУПІЦЬ СВАЁ

Чытаюць ля клуба афішу
Міхась з Ларывонам — сябры.
Унучку бабуля калыша,
Катаюцца дзеці з гары.

Спяшаецца дзед на аўтобус,
Суседка ідзе па ваду.
Падлетак разглядвае глобус
І так разганяе нуду.

Ёсць клопат і ў дзядзькі Мірона:
На золку падняўшыся, ён
Шыбуе да цёткі Матроны —
Ў яе першачок-самагон...

Прыгледзься да фактаў стракатых,
Чым наша віруе жыццё.
Убачыш і ў будні, і ў святы,
Што кожнаму рупіць сваё...

Адам ГРЫНКЕВІЧ,
Стаўцоўскі раён,
в. Вялікі Двор.

Васіль ТКАЧОЎ

Быль

ПАКАРАНЕ

16+

Марозная зіма выдалася ў той год. Калгасны трактарыст Міхась Пачакай, атрымаўшы загад адвезці некалькі мяхоў камбікорму ў суседнюю вёску на ферму, не асабліва абрадаваўся. Нялюба паглядзеў на брыгадзіра, наморшчыў лоб ды абурыўся:

— У такое надвор'е, Сцяпанавіч, толькі на маёй пухцелцы і раз'язджаць! — і ён кінуў на трактарок Т-16, які стаяў крыху воддаль. — Без кабіны ж... Ты што, брыгадзір, хочаш, каб я дзяцей сіротамі пакінуў? Знайдзі іншы трактар. З кабінай каб. Замерзну ж! Мароз! Сівер! Ух, калатун!..

— Іншыя заняття на больш важных участках, — стаяў на сваім брыгадзір Сцяпанавіч. — А што кабіны ў твайго «шасіка» няма, дык сам вінаваты: даўно пара адрамантаваць.

Нічога не паробіш, давялося ехаць. Усё ж загад ёсць загад. Ды і калгасных кароў шкада: як жа яны там будуць без корму? Міхась загрузіўся на складзе — і неўзабаве ягоны трактарок запыхкаў у бок фермы.

А ўслед за ім у рэйс выехаў Іван Чэпчык на сваім «газончыку». Машина бяжыць хутчэй, і таму шафёр падаў сігнал, каб яму ўступілі дарогу. Раз, другі, трэці... А Пачакай едзе сабе пасярод і без таго вузкаяй трасы, з усіх бакоў абнесенай гурбамі снегу, і ніяк не рэагуе. Глухі

ён ці што?.. Нарэшце Іван Чэпчык улучыў усё ж момант, калі можна было абагнаць трактар, і шухнуў наперад. Затым паставіў машыну ўперак дарогі, вылез з кабіны і рашуча пашыбаваў да Міхася Пачакай, які, вядома ж, спыніўся і толькі лыпаў вачыма, не разумеючы, што ад яго хоча гаспадар «газончыка».

Іван трымаў у правай руцэ нож. Наблізіўшыся да Міхася, мужчына моўчкі садраў з ягонай галавы шапку-вушанку, матузкі якой былі шчыльна завязаныя пад барадой, ды лоўка адрэзаў спачатку адно вуха, потым — другое... Уздзеў шапку на галаву разгубленага трактарыста, паляпаў па ёй, нібыта хацеў пераканацца, ці добра сядзіць, і — так і не прамовіўшы ні слова ні паўслова — залез у кабіну аўтамашыны ды паруліў далей...

Міхась Пачакай не адразу ачوماўся. А калі да яго нарэшце дайшло, што адбылося, моцна зазлаваў, нават махнуў кулаком наўздагон:

— Пачакай у мяне, гад! Так шапку спаганіць!..

Адрэзаныя ж вушы рашыў зберагчы: у гаспадарцы спатрэбіцца.

А заадно падумаў і пра кабіну, якую яшчэ летам зняў, каб падрамантаваць, ды ўсё ніяк рукі не даходзілі. «Заўтра абавязкова возьмуся, — цвёрда вырашыў Міхась Пачакай. — Дзякуй Івану, падагнаў. Хоць шапкі і шкада...»

г. Гомель.

«Вожык» — грамадска-палітычны, літаратурна-мастацкі часопіс № 2 (1589), 2021 год. Выдаецца з ліпеня 1941 года.

Заснавальнікі:
Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Галоўны рэдактар
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія:
Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, Мікола ПІРГЕЛЬ, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Міхась КАВАЛЁЎ, Казімір КАМЕЙША, Алег КАРПОВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОЎ, Уладзімір САЛАМАХА, Васіль ТКАЧОЎ, Мікола ШАБОВІЧ.

Рэдакцыя: Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара, мастацкі аддзел), Алена КЕДА (аддзел фельетонаў і пісьмаў), Вераніка МАНДЗІК (аддзел літаратуры), Кацярына АКУЛІЧ (мастацкі аддзел).

Адрас рэдакцыі
Юрыдычны адрас: Рэспубліка Беларусь, 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 а.
E-mail: info@zvazda.minsk.by.

Паштовы адрас: Рэспубліка Беларусь, 220034, г. Мінск, вул. Захарова, 19.
E-mail: a-vojik@yandex.by;

Тэлефон галоўнага рэдактара, намесніка галоўнага рэдактара, аддзелаў фельетонаў і пісьмаў, літаратуры, мастацкага — 244-92-12, бухгалтэрыі — 311-17-16, прыёмнай — 311-17-13 (тэл./факс).

Падпісныя індэксы:
74844 — індывідуальны, 01380 — індывідуальны льготны, 748442 — ведамасны, 01381 — ведамасны льготны.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі № 520 ад 10.12.2012, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец
Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»
Дырэктар — галоўны рэдактар Аляксандр Мікалаевіч КАРЛЮКЕВІЧ

Камп'ютарная вёрстка: Святлана ТАРГОНСКАЯ
Стыльрэдактар: Марыя ГЛІБЕВІЧ

Падпісана да друку 15.02.2021.
Фармат 60 x 84 1/2. Афсетны друк.
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 1,86.
Ул.-выд. арк. 2,62. Тыраж 490 экз. Заказ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «БудМедыяПраект». ЛП № 02330/71 ад 23.01.2014, вул. В. Харужай, 13/61, 220123, Мінск, Рэспубліка Беларусь.

Матэрыялы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца, прымаюцца толькі ў электронным выглядзе. Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылкацца на «Вожык». Аўтары публікацый нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы пазіцыю і думку аўтараў.

© Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2021
© РВУ «Выдавецкі дом «Звязда», 2021

УСЯГО ПАТРОХ

Аляксандр КАРШАКЕВІЧ.

Кацярына АКУЛІЧ і Андрэй СІДАРЭЙКА.

Алег КАРПОВІЧ.

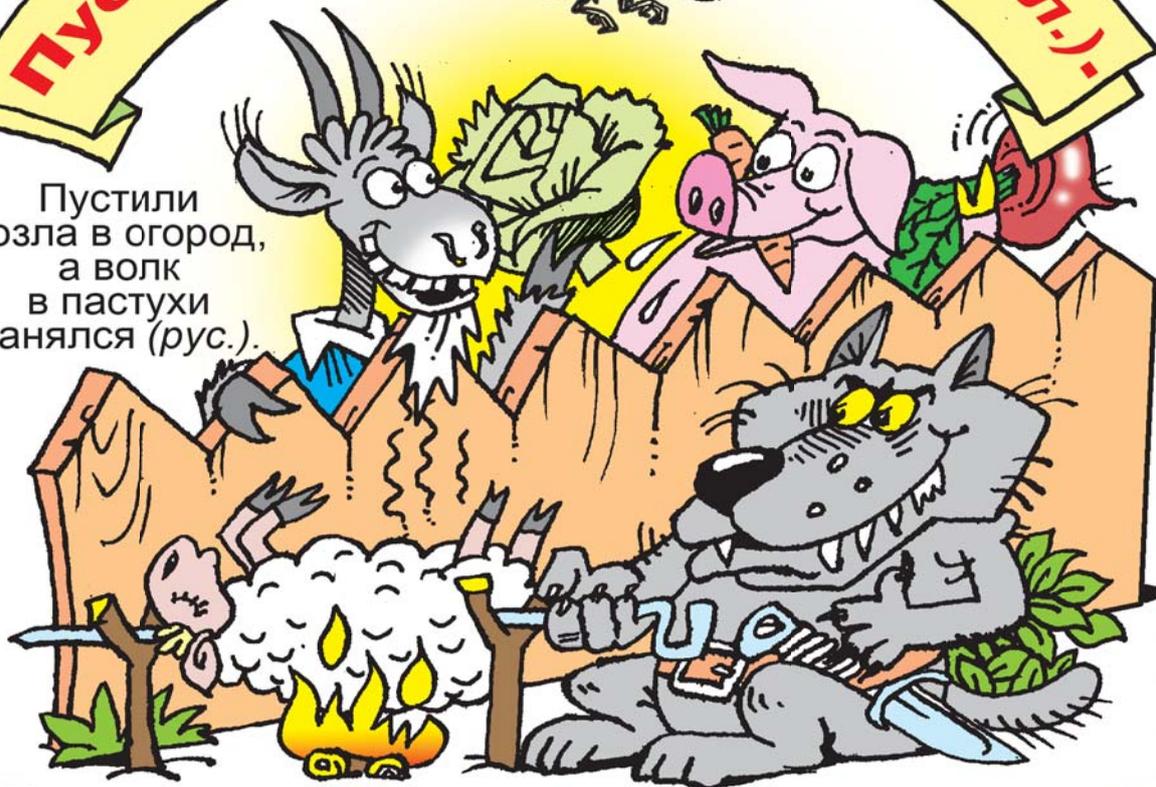
Мікола ПРГЕЛЬ.

Пётр КОЗІЧ.

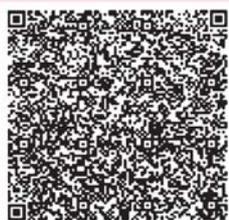
Пусціць свінню ў агарод (бел.).

Пустили
козла в огород,
а волк
в пастухи
нанялся (рус.).

Даверыць ваўку вартаваць авечку (франц.).

Падпішыся на «Вожык»!

Не выходзячы з дома
праз сэрвіс «Інтэрнэт-
падпіска» на сайце
www.belpost.by!

Ва ўсіх
аддзяленнях
паштовай сувязі
Рэспублікі
Беларусь!

У магазінах
і павільёнах
РУП «Белсаюз-
друк»!

Нашы індэксы:

**ІНДЫВІДУАЛЬНЫ – 74844,
ІНДЫВІДУАЛЬНЫ ЛЬГОТНЫ**
(для жыхароў сельскай мясцовасці:
райцэнтры і населеныя пункты раёнаў) –
01380;

**ВЕДАМАСНЫ – 748442,
ВЕДАМАСНЫ ЛЬГОТНЫ**
(для ўстаноў Міністэрства культуры,
Міністэрства адукацыі) – 01381.

На тэрміналах
РУП «Белпошта»!

